

Меняйло Вікторія Іванівна –

*кандидат фізико-математичних наук, доцент кафедри прикладної фізики та наноматеріалів, начальник науково-дослідної частини Запорізького національного університету. Коло наукових інтересів: науково-дослідницька та інноваційна діяльність у вищому навчальному закладі, підготовка до дослідницько-інноваційної діяльності на сьомому, восьмому рівнях вищої освіти.
e-mail: menyailo16@gmail.com*

УДК 378.22

ДОСЛІДНИЦЬКО-ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК НОВА КАТЕГОРІЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ІННОВАТИКИ

У статті проведено теоретичний аналіз поняття «інноваційна діяльність» та виділено три підходи до визначення сутності цього феномену: імплементаційний, інтеграційний та комбінаційний. Запропоновано дві логіко-структурні моделі реалізації інноваційної діяльності: одноетапна та двоетапна. Розкрито сутність інноваційної, дослідницько-інноваційної, інноваційно-дослідницької, інноваційно-впроваджувальної діяльності та визначено їх місце у загальній системі досліджуваних понять. Встановлено різницю між інноваційно-дослідницькою та дослідницько-інноваційною діяльністю, що дало змогу усунути суперечності щодо неоднозначного трактування цих категорій у попередніх дослідженнях. Визначено поняття «дослідницько-інноваційна діяльність» як складова професійної діяльності фахівців.

Ключові слова: інноваційна діяльність; інноваційно-дослідницька діяльність; інноваційно-впроваджувальна діяльність; дослідницько-інноваційна діяльність.

Постановка проблеми. Розкриття сутності поняття «дослідницько-інноваційна діяльність» набуло особливої актуальності у зв'язку з прийняттям нових нормативних документів, що регулюють освіту в Україні (Національна рамка кваліфікацій, 2011; Закон України «Про вищу освіту», 2014), де дослідницько-інноваційну діяльність визначено як один з основних видів діяльності фахівців восьмого кваліфікаційного рівня. Однак до цього часу дослідницько-інноваційна діяльність як педагогічна категорія не була предметом розгляду науковців.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Як засвідчив проведений аналіз літератури, поняття інноваційної діяльності сьогодні є широко розповсюдженим у науковій літературі з різних галузей, у тому числі з педагогіки. Великий внесок у розвиток педагогічної інноватики та її термінологічного апарату зробили Л. Ващенко, Л. Даниленко, І. Зязюн, С. Сисоєва, В. Кремень, О. Шапран, І. Гавриш.

Серед об'єктів досліджень науковців, крім інноваційної діяльності, є й інноваційно-дослідницька діяльність (О. Мосюк, Г. Пономарьова, О. Лагерева), інноваційно-впроваджувальна діяльність (О. Мариновська, А. Галіахметова, С. Кулієв), комплексна інноваційна діяльність (А. Галіахметова).

Концепт «дослідницько-інноваційна діяльність» з'явився у науково-педагогічній літературі на початку ХХІ ст., насамперед у наукових працях В. Лугового, Ж. Таланової, набув більш широкого використання після опублікування Білої книги національної освіти України (2009), де дослідницько-інноваційну діяльність визначено як складову діяльності вищого навчального закладу взагалі та науково-педагогічних працівників зокрема; надалі знайшов своє застосування в нормативних документах з освітньої діяльності. Однак нині практично немає наукових робіт, які розкривають сутність цього феномену у педагогічній науці, за виключенням роботи [12], в якій ми проаналізували зв'язок між дослідницькою та інноваційною діяльністю та зробили першу спробу щодо визначення поняття дослідницько-інноваційної діяльності, яке, на наш погляд, потребує подальшого уточнення.

Формулювання цілей статті. Метою статті є розкриття сутності феномену «дослідницько-інноваційна діяльність» та побудова логіко-структурної моделі інноваційної діяльності, що дає змогу визначити сутність інноваційної, дослідницько-інноваційної, інноваційно-дослідницької, інноваційно-впроваджувальної діяльності та їх місце в загальній системі досліджуваних понять.

Виклад основного матеріалу. Етимологічно словосполучення «дослідницько-інноваційна діяльність» отримано шляхом додавання до іменника «діяльність» складного прикметника «дослідницько-інноваційна», компоненти якого синтаксично є відносними прикметниками, які визначають відношення до іменника і є його рівноправними ознаками, що можуть бути як однорідними, так і неоднорідними [3].

Однорідними вважають ознаки, які характеризують одну якість предмета. У цьому випадку при трансформації складного прикметника між його компонентами можна поставити сурядні сполучники «та, і»: «дослідницька та інноваційна діяльність». Якщо сполучник між ними відсутній, вони розділяються комою. Оскільки прикметники «дослідницька» та «інноваційна» визначають принципово різні види діяльності: дослідницька – пошукову, інтелектуальну; інноваційна – практичну, впроваджувальну, тобто «характеризують предмет з різних сторін, у різних співвідношеннях, виражають ознаки, що належать до різних родових понять» [16], і між цими прикметниками не можна поставити кому, вони є неоднорідними означеннями.

Особливістю таких означень є те, що вони зазвичай використовуються у чітко визначеній послідовності. У цьому випадку між складовими елементами можна поставити сурядні сполучники «не лише ..., але й»: не лише дослідницька, але й інноваційна діяльність. Однак не можна сказати навпаки: не лише інноваційна, але й дослідницька діяльність.

У словосполученнях, що складаються з неоднорідних означень, з головним словом (у даному випадку «діяльність») безпосередньо пов'язане найближче до нього означення («інноваційна»), а друге («дослідницька») – має відношення вже до цілого словосполучення («інноваційна діяльність») [10].

Таким чином, проведений етимологічний, лексичний та синтаксичний аналіз зазначеного феномену показав, що дослідницько-інноваційна діяльність є різновидом інноваційної діяльності (яка виступає для неї родовим поняттям), а також містить певні ознаки (включає компоненти) дослідницької діяльності. Тому для подальшого розкриття сутності цього поняття нам необхідно детально дослідити сам феномен «інноваційна діяльність», а також споріднені з ним категорії, які зустрічаються у науковій літературі, а саме: «інноваційно-дослідницька діяльність», «інноваційно-впроваджувальна діяльність», «комплексна інноваційна діяльність» і визначити місце кожного терміну в загальній системі понять, оскільки, як зазначає Р. Натадзе [14, с. 10], поняття тоді є по-справжньому науковим, коли воно входить у систему понять, має своє визначене місце в «сітці» понять, перебуває в певному відношенні з іншими поняттями.

На підставі проведеного термінологічного аналізу різних тлумачень поняття «інноваційна діяльність» в економічній, юридичній, філософській, педагогічній літературі нами було виділено два основних підходи щодо визначення сутності та структури інноваційної діяльності.

Представники першого (імплементативного) підходу вважають, що інноваційну діяльність варто розуміти як «комплекс практичних дій, спрямованих на використання науково-технічних результатів з метою отримання нових або поліпшення існуючих виробів, технологій, методів управління та ін.» [20, с. 38]. Так, наприклад, автори роботи [18, с. 99] зазначають, що «інноваційна діяльність часто визначається як використання нових ринкових або технологічних знань для створення нових продуктів або послуг, які бажають споживачі». М. Спіцин, І. Кириленко [18, с. 99] трактують її як діяльність, спрямовану на комерціалізацію і використання результатів наукових досліджень та розробок. О. Дяків розуміє інноваційну діяльність як «використання нововведень у виді нових технологій, видів продукції та послуг, організаційно-технічних і соціально-економічних рішень виробничого, фінансового, адміністративного або іншого характеру» [6, с. 98].

Представники другого (інтеграційного) підходу вбачають, що інноваційна діяльність є складною діяльністю, спрямованою на створення та впровадження нових знань, що охоплює комплекс дій, пов'язаних із зародженням, створенням, освоєнням і поширенням інновацій, тобто описує весь процес «від зародження ідеї до її практичного використання з метою задоволення потреб суспільства» [17, с. 187].

Так, Л. Даниленко [5, с. 16] інноваційну діяльність розуміє як процес створення та використання інтелектуального продукту, доведення нових оригінальних ідей до реалізації їх у вигляді готового товару (послуги) на ринку; Н. Тверезовська [21, с. 193] розглядає її як комплексний, цілеспрямований процес створення, пропагування і використання новизни, метою якого є задоволення потреб та інтересів людей новими засобами, що породжує якісні зміни системи й способів забезпечення її ефективності, стабільності, життєдіяльності. Автори роботи [19, с. 302] розкривають сутність інноваційної діяльності як процесу створення, застосування і розповсюдження результатів наукових досліджень і розробок з метою поліпшення якості продукції, технології її виготовлення задля отримання конкурентних ринкових переваг.

Можна виокремити ще й третій (комбінаційний) підхід до розкриття сутності інноваційної діяльності, який є комбінацією першого та другого підходів і вказує на те, що процес створення інновацій може відбуватися двома незалежними шляхами: як за рахунок розроблення новацій (зародження інновацій), так і за рахунок пошуку і застосування вже існуючих новацій, на що звертає увагу О. Чумак [22, с. 160], формулюючи перший етап «життєвого циклу» інновацій як «зародження інновацій або пошук готових новацій», наступними етапами якого є створення, освоєння та дифузія інновацій.

Таким чином, приходимо до висновку, що у загальному випадку інноваційна діяльність являє собою складну діяльність, яка поєднує в собі дві принципово різні складові: першу – теоретичну (ідеальну), пов'язану із зародженням інновацій (створення нових знань і доведення їх до рівня новацій); другу – практичну (матеріальну), пов'язану зі створенням, освоєнням і поширенням інновацій (впровадження нових знань у практичну діяльність як процес перетворення новацій в інновації з подальшою їх дифузією).

Аналіз нормативно-правової бази, здійснений автором роботи [17, с. 187], приводить до аналогічного висновку: інноваційна діяльність складається з двох частин: нематеріальної, пов'язаної із отриманням нових знань у всіх галузях суспільної діяльності, та матеріальної, відповідальної за впровадження отриманих знань в реальні види діяльності з метою досягнення певного ефекту (соціального, економічного тощо).

Згідно з Положенням про порядок здійснення інноваційної освітньої діяльності, затвердженим Наказом МОН України від 07.11.2000 р. № 522, «інноваційна діяльність в

системі освіти визначається як діяльність, що спрямована на розроблення й використання у сфері освіти результатів наукових досліджень» [15].

Тут також, з одного боку, йдеться про розроблення інновацій, а з другого – про їх впровадження. Тому, аналізуючи сутність інноваційної діяльності, необхідно завжди вносити уточнення, про яку саме складову діяльності йдеться: чи то про розробку інновацій, чи то – про їх використання, маючи на увазі, що ці процеси відбуваються за принципово різною логікою: «одна – відображає логіку педагогічного дослідження (розроблення нових знань – ідей, концепцій, підходів, технологій та ін.), тобто логіку науки, а друга – логіку впровадження результатів цих досліджень, тобто логіку практики» [11, с. 160].

Дослідниця О. Маринівська у своїх наукових доробках наголошує і на різній меті та здебільшого і різних суб'єктах цих двох видів інноваційної діяльності, підкреслюючи, що дослідно-експериментальна робота учених щодо розробки інновацій обумовлена цілями і завданнями педагогічного експерименту, а інноваційна (впроваджувальна) діяльність – методичною метою вчителя-новатора, який, відбираючи інновації для використання, виходить з їхнього цільового призначення та здатності вирішити конкретні проблеми освітнього процесу [11, с. 161].

З цього випливає, що взаємодія теорії і практики в єдиному інноваційному процесі може відбуватися двома шляхами: як за напрямком від теорії до практики, так і навпаки – від практики до теорії. У зазначених в роботі [9, с. 83] категоріях у першому випадку маємо справу з інноваційно-дослідницькою діяльністю, яка охоплює розробку самої ідеї та можливих шляхів її реалізації на практиці. Другий варіант характеризує інноваційно-впроваджувальну діяльність, яка полягає в застосуванні нових наукових ідей, принципів, змісту інноваційних педагогічних технологій та адаптації їх до конкретних умов.

Отже, вихідними елементами для інноваційно-впроваджувальної діяльності виступають результати, отримані в процесі інноваційно-дослідницької діяльності, що є наочною демонстрацією філософського трактування поняття діяльності як «складно організованої системи різних актів перетворення об'єктів, коли продукти однієї діяльності переходять в іншу і стають її компонентами» [8, с. 79].

На цьому ж факті акцентує увагу і Т. Бова [1], яка розглядає в якості об'єкта інноваційної діяльності нове явище, що «є результатом розумової, інтелектуальної діяльності, в ході якої відбувається перетворення знання на образ, зразок нового блага, що характеризується науково-технічною і (або) ринковою новизною. Це нове явище є, по суті, об'єктом інноваційної діяльності, оскільки у подальшому саме воно буде підлягати різного роду перетворенням».

Як справедливо зазначає С. Кулієв, за умови інтеграції цих процесів, коли кінцевий етап інноваційно-дослідницької діяльності виступає одночасно першим етапом інноваційно-впроваджувальної діяльності, ефективність зазначених видів діяльності суттєво зростає [9, с. 83]. З ним погоджується і А. Галахметова, яка вважає, що для ефективного впровадження освітніх інновацій потрібно забезпечити інтеграцію інноваційно-дослідницької та інноваційно-впроваджувальної діяльності [4]. Таку складну системну діяльність вона визначає як комплексну інноваційну діяльність та розкриває її сутність у контексті інноваційної діяльності педагогічних працівників в умовах навчального закладу.

Однак у практичній педагогічній роботі ми переважно стикаємося лише з другим, заключним етапом інноваційної діяльності, тобто інноваційно-впроваджувальною діяльністю педагогів-новаторів, яка включає «усвідомлений вибір, апробацію, адаптацію та впровадження інновацій, експериментально перевірених і рекомендованих до застосування» [11, с. 163–164].

Таким чином, якщо інноваційна діяльність як більш широке поняття охоплює процес розроблення, дослідно-експериментальної перевірки, апробації та використання інновацій, то інноваційно-впроваджувальна діяльність включає лише завершальні етапи цього процесу, даючи відповіді на питання, які новації обрати та яким чином їх ефективно застосувати у педагогічному процесі.

Оскільки поняття «інноваційна діяльність» є більш загальним по відношенню до поняття «інноваційно-впроваджувальна діяльність», то в багатьох випадках виправдано є заміна терміну «інноваційно-впроваджувальна діяльність» на «інноваційна діяльність», що цілком відповідає логіці першого (імплементаційного) підходу до розкриття сутності цього поняття.

З позицій другого (інтегративного) підходу інноваційну діяльність розуміють як комплексну інноваційну діяльність, яка складається з двох етапів, першим з яких є теоретичний, дослідницький етап, що характеризується інноваційно-дослідницькою діяльністю, яку визначаємо як різновид дослідницької діяльності, націленої на отримання нових знань та доведення їх до рівня новацій, що слугують вихідними елементами для перетворення їх в інновації на другому (практичному) етапі в процесі інноваційно-впроваджувальної діяльності з метою отримання потрібного ефекту.

Проведений теоретичний аналіз поняття «інноваційна діяльність» засвідчив, що воно є полісемічним, відповідно, «приводить до того, що визначеність його розуміння досягається тільки в контексті, у певній системі міркувань» [7, с. 50]. Тому, на наш погляд, з метою уникнення багатозначності трактування концепту «інноваційна діяльність» у науковій, науково-педагогічній літературі та з огляду на те, що «наукові терміни мають відкритий характер і здатні наповнюватися новим змістом у процесі розвитку і зміні концептуальних відношень» [2, с. 31], вважаємо цілком логічним визначити комплексну інноваційну діяльність як дослідницько-інноваційну.

Поділяючи думку представників третього (комбінаційного) підходу щодо існування двох алгоритмів розгортання інноваційної діяльності, змодельємо її логіко-структурну схему з позицій імплементаційного та інтеграційного підходів. На рис. 1 (далі у тексті) представлено дві рівноправні логіко-структурні моделі інноваційної діяльності: одноетапна, яка описує структуру інноваційно-впроваджувальної діяльності, та двоетапна, що характеризує процес дослідницько-інноваційної діяльності.

Як видно з рис. 1, структура інноваційної (інноваційно-впроваджувальної) діяльності складається з одного практичного (впроваджувального) етапу, пов'язаного з пошуком, відбором новацій, їх апробацією, адаптацією, подальшим використанням та дифузією; до структури дослідницько-інноваційної діяльності входить ще другий, теоретичний (дослідницький) етап, який включає операції щодо розробки ідеї, вироблення нових знань та представлення їх у вигляді, готовому до впровадження у практичну діяльність. Зазначені дії є елементами інноваційно-дослідницької діяльності.

Таким чином, запропонована логіко-структурна схема визначає місце понять розглянутих видів інноваційної діяльності у загальній системі понять досліджуваного явища, зокрема дає можливість встановити чітку різницю між дефініціями «дослідницько-інноваційна діяльність» та «інноваційно-дослідницька діяльність», а також усунути суперечності щодо різного тлумачення цих понять у попередніх дослідженнях.

Так, на нашу думку, інноваційно-дослідницька діяльність педагога, визначена у роботі [13, с. 174] як «розробка, створення, апробація та поширення педагогічних інновацій», за логікою нашого дослідження належить до дослідницько-інноваційної, і навпаки – дослідницько-інноваційна діяльність, визначена нами у роботі [12, с. 80] як «дослідницька діяльність, що набуває ознак інноваційної (націлена на створення новацій, які можуть бути перетворені на інновації)» являє собою лише її підсистему, тобто інноваційно-дослідницьку діяльність.

ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ		
ПІДХІД	ІМПЛЕМЕНТАЦІЙНИЙ	ІНТЕГРАЦІЙНИЙ
МОДЕЛІ	ОДНОЕТАПНА	ДВОЕТАПНА
Види інноваційної діяльності	Інноваційно-впроваджувальна діяльність	Дослідницько-інноваційна діяльність
I етап <i>Теоретичний (дослідницький)</i>		
Інноваційно-дослідницька діяльність	-	Розробка ідеї, проведення досліджень
		Вироблення нових знань
		Створення новацій
II етап <i>Практичний (впроваджувальний)</i>		
Інноваційно-впроваджувальна діяльність	Пошук готових новацій	-
	Апробація, адаптація відібраних новацій	Експериментальна перевірка розроблених новацій
	Впровадження, використання новацій – створення інновацій	Впровадження, використання новацій – створення інновацій
	Освоєння, поширення інновацій	Освоєння, поширення інновацій

Рис. 1. Логіко-структурна схема інноваційної діяльності

Погоджуємося із В. Звягінським, що понятійно-категоріальний апарат науки перебуває у постійному русі, і «подібні суперечки щодо дефініцій ... відображають поглиблення пізнання сутності досліджуваного, повніше відображення його структури й динаміки» [7, с. 50].

Отже, враховуючи проведені дослідження, дослідницько-інноваційну діяльність будемо розуміти як комплексну інноваційну діяльність, спрямовану на отримання нових знань, їх формалізацію у вигляді певного продукту (метод, система, технологія, проект тощо) та його практичне використання у професійній діяльності з метою підвищення її ефективності.

Висновки та перспективи подальших досліджень. На підставі проведеного термінологічного аналізу літератури з різних галузей наук (економіка, право, державне управління, філософія, педагогіка) виділено два основних підходи до розкриття сутності поняття «інноваційна діяльність»: імплементаційний та інтеграційний. Третій (комбінаційний) підхід є комбінацією перших двох.

Запропоновано дві логіко-структурні моделі інноваційної діяльності: одноетапна, що описує процес інноваційно-впроваджувальної діяльності, та двоетапна, яка характеризує процес дослідницько-інноваційної діяльності.

Розкрито сутність інноваційної, дослідницько-інноваційної, інноваційно-дослідницької, інноваційно-впроваджувальної діяльності та визначено їх місце у загальній системі досліджуваних понять.

Встановлено різницю між інноваційно-дослідницькою та дослідницько-інноваційною діяльністю, що дало змогу усунути суперечності щодо неоднозначності трактування цих понять у попередніх дослідженнях.

Визначено сутність феномену «дослідницько-інноваційної діяльності» як комплексної інноваційної діяльності, спрямованої на отримання нових знань, їх формалізацію у вигляді певного продукту (метод, система, технологія, проект тощо) та його практичне використання у професійній діяльності з метою підвищення її ефективності.

Перспективи подальших досліджень полягають у розкритті змісту дослідницько-інноваційної діяльності як складової професійної діяльності висококваліфікованих фахівців.

Використані джерела

1. Бова Т. В. Категоріальний апарат дослідження інноваційної діяльності в галузі науки «Державне управління» [Електронний ресурс] / Т. В. Бова // Державне управління: удосконалення та розвиток: електрон. наук. фахове вид. – 2010. – № 2. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Dupr_2010_2_11 (дата звернення: 08.04.2017).
2. Бряник Н.В. Язык науки как система // Семиотические аспекты научного познания. Свердловск: Изд-во СГУ, 1981. – с. 41-44.
3. Волгина Н. С. Орфография и пунктуация : справочник / Н. С. Волгина, В. Н. Светлаева. – М. : ООО «Большая медведица», 2002. – 320 с.
4. Галиахметова А. Т. Комплексная инновационная деятельность педагогических работников в образовательном учреждении [Электронный ресурс] / А. Т. Галиахметова // Мир науки и образования. – 2016. – № 2 (16). – Режим доступа: <http://cyberleninka.ru/article/n/kompleksnaya-innovatsionnaya-deyatelnost-pedagogicheskikh-rabotnikov-v-obrazovatelnom-uchrezhdenii> (дата звернення: 08.04.2017).
5. Даниленко Л. І. Менеджмент інновацій в освіті : монографія / Л. І. Даниленко. – К. : Шк. світ, 2007. – 120 с.
6. Дяків О. Я. Креативно-інноваційна діяльність як ключовий чинник розвитку підприємства / О. Я. Дяків. – Економіка. Менеджмент. Підприємництво. – 2013. – № 25 (II). – С. 96–102.
7. Загвязинский В. И. Методология и методика дидактического исследования : монография / В. И. Загвязинский. – М. : Педагогика, 1982. – 160 с.
8. Крупка М. І. Фінансово-кредитний механізм інноваційного розвитку економіки України : монографія / М. І. Крупка. – Львів : Вид-во ЛНУ ім. І. Франка, 2001. – 608 с.
9. Кулиев С. Р. Инновационная деятельность как средство повышения качества образования // М. І. Крупка / Казанский педагогический журнал. – 2009. – № 7–8. – С. 82–87.
10. Курс русского языка. Синтаксис и пунктуация [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://licey.net/free/4russkii_yazyk/40kurs_russkogo_yazyka_sintaksis_i_punktuciya/stages/713232_odnorodnye_i_neodorodne_opredeleniya.html 2.3.2 (дата звернення: 08.04.2017).
11. Мариновська О. Я. Проектно-впроваджувальна діяльність як складова педагогічної інноватики / О. Я. Мариновська // Український педагогічний журнал. – 2015. – № 2. – С. 158–173.
12. Меньяло В. І. Визначення сутності поняття «дослідницько-інноваційна діяльність» в контексті

- професійної підготовки висококваліфікованих фахівців / В. І. Меньяло // Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. – 2016. – № 2. – С. 77–82. – (Сер. Педагогічні науки).
13. Мосіюк О.О. Алгоритмічна схема інноваційно-дослідницької діяльності в освітянському колективі / О. О. Мосіюк // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. – 2015. – № 1 (45). – С. 171–179.
  14. Натадзе Р. Г. К онтогенезу формирования понятия (формирование понятия в школьном возрасте) / Р. Г. Натадзе. – Тбилиси : Издательство «Мецниереба», 1976. – 265 с.
  15. Положення про порядок здійснення інноваційної освітньої діяльності, затв. наказом М-ва освіти і науки України від 07.11.2000 р. № 522. Дата оновлення: 08.05.15 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0946-00> (дата звернення: 08.04.2017).
  16. Розенталь Д. Э. Справочник по русскому языку [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://old-rozent.ru/punctuatio.php?sid=98> (дата звернення: 08.04.2017).
  17. Сорочинський Ю. В. Інноваційна діяльність як правова категорія / Ю. В. Сорочинський // Вісник Хмельницького інституту державного управління та права. – 2002. – № 2. – С. 187–192.
  18. Спіцин М. М. Особливості інноваційної діяльності як економічної категорії / М. М. Спіцин, І. В. Кириленко // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Військові науки. – 2010. – № 24–25. – С. 99–102.
  19. Станіславик О. В. Комерціалізація результатів інноваційної діяльності / О. В. Станіславик, К. В. Ковтуненко // Праці Одеського політехнічного університету. Економіка. Управління. – 2011. – Вип. 2 (36). – С. 301–306.
  20. Тарасова О. В. Теоретико-методологічні основи інноваційної діяльності підприємств / О. В. Тарасова // Економіка харчової промисловості. – 2012. – № 1 (13). – С. 37–41.
  21. Тверезовська Н. Т. Організація інноваційної діяльності / Н. Т. Тверезовська // Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. – 2014. – № 120. – С. 193–195. – (Серія: Педагогічні науки).
  22. Чумак О. В. Соціально-філософський аналіз поняття «інновація» та «інноваційна діяльність» / О. В. Чумак // Гуманітарний вісник ЗДІА. – 2009. – Вип. 36. – С. 152–165.

References

1. Bova T. V. Katehorialnyi aparat doslidzhennia innovatsiinoi diialnosti v haluzi nauky «Derzhavne upravlinnia» [Elektronnyi resurs] / T. V. Bova // Derzhavne upravlinnia: udoskonalennia ta rozvytok: elektron. nauk. fakhove vyd. – 2010. – No 2. – Rezhym dostupu: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Duur_2010_2_11 (data zvernennia: 08.04.2017).
2. Brjanik N.V. Jazyk nauki kak sistema // Semioticheskie aspekty nauchnogo poznaniia. Sverdlovsk: Izd-vo SGU, 1981. – s. 41-44.
3. Volgina N. S. Orfografiya i punktuaciya : spravochnik / N. S. Volgina, V. N. Svetlaeva. – M. : OOO «Bol'shaya medvedica», 2002. – 320 s.
4. Galiametova A. T. Kompleksnaya innovacionnaya deyatel'nost' pedagogicheskikh rabotnikov v obrazovatel'nom uchrezhdenii [Ehlektronnyj resurs] / A. T. Galiametova // Mir nauki i obrazovaniya. – 2016. – № 2 (16). – Rezhim dostupa: <http://cyberleninka.ru/article/n/kompleksnaya-innovatsionnaya-deyatelnost-pedagogicheskikh-rabotnikov-v-obrazovatelnom-uchrezhdenii> (data zvernennia: 08.04.2017).
5. Danylenko L. I. Menedzhment innovatsii v osviti : monohrafiia / L. I. Danylenko. – K. : Shk. svit, 2007. – 120 s.
6. Diakiv O. Ya. Kreatyvno-innovatsiina diialnist yak kluchovyi chynnyk rozvytku pidprijemstva / O. Ya. Diakiv. – Ekonomika. Menedzhment. Pidprijemnytstvo. – 2013. – No 25 (II). – S. 96–102.
7. Zagvyazinskij V. I. Metodologiya i metodika didakticheskogo issledovaniya : monografiya / V. I. Zagvyazinskij. – M. : Pedagogika, 1982. – 160 s.
8. Krupka M. I. Finansovo-kredytnyi mekhanizm innovatsiinoho rozvytku ekonomiky Ukrainy : monohrafiia / M. I. Krupka. – Lviv : Vyd-vo LNU im. I. Franka, 2001. – 608 s.
9. Kuliev S. R. Innovacionnaya deyatel'nost' kak sredstvo povysheniya kachestva obrazovaniya // M. I. Krupka / Kazanskij pedagogicheskij zhurnal. – 2009. – № 7–8. – S. 82–87.
10. Kurs russkogo yazyka. Sintaksis i punktuaciya [Ehlektronnyj resurs]. – Rezhim dostupa: http://licey.net/free/4russkii_yazyk/40kurs_russkogo_yazyka_sintaksis_i_punktuaciya/stages/713232_

- odnorodnye_i_neodnorodnye_opredeleniya.html 2.3.2 (data zvernennya: 08.04.2017).
11. Marynovska O. Ya. Proektno-vprovadzhuvalna diialnist yak skladova pedahohichnoi innovatyky / O. Ya. Marynovska // Ukrainnyi pedahohichniy zhurnal. – 2015. – No 2. – S. 158–173.
  12. Meniailo V. I. Vyznachennia sutnosti poniattia «doslidnytsko-innovatsiina diialnist» v konteksti profesiinoi pidhotovky vysokokvalifikovanykh fakhivtsiv / V. I. Meniailo // Naukovyi visnyk Skhidnoevropeiskoho natsionalnoho universytetu imeni Lesi Ukrainky. – 2016. – No 2. – S. 77–82. – (Ser. Pedahohichni nauky).
  13. Mosiuk O. O. Alhorytmichna skhema innovatsiino-doslidnytskoi diialnosti v osvitianskomu kolektyvi / O. O. Mosiuk // Pedahohichni nauky: teoriia, istoriia, innovatsiini tekhnolohii. – 2015. – No 1 (45). – S. 171–179.
  14. Natadze R. H. K ontogenezu formyrovanyia poniatyia (formyrovanye poniatyia v shkolnom vozraste) / R. H. Natadze. – Tbyl'sy : Yzdatel'stvo «Metsnyereba», 1976. – 265 s.
  15. Polozhennia pro poriadok zdiisnennia innovatsiinoi osvitiinoi diialnosti, zatv. nakazom M-va osvity i nauky Ukrainy vid 07.11.2000 r. No 522. Data onovlennia: 08.05.15 [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0946-00> (data zvernennia: 08.04.2017).
  16. Rozental' D. Eh. Spravochnik po russkomu yazyku [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupa: <http://old-rozental.ru/punctuatio.php?sid=98> (data zvernennya: 08.04.2017).
  17. Corochynskiy Yu. V. Innovatsiina diialnist yak pravova katehoriia / Yu. V. Corochynskiy // Visnyk Khmelnytskoho instytutu derzhavnoho upravlinnia ta prava. – 2002. – No 2. – S. 187–192.
  18. Spitsyn M. M. Osoblyvosti innovatsiinoi diialnosti yak ekonomichnoi katehorii / M. M. Spitsyn, I. V. Kyrylenko // Visnyk Kyivskoho natsionalnoho universytetu imeni Tarasa Shevchenka. Viiskovi nauky. – 2010. – No 24–25. – S. 99–102.
  19. Stanislavyyk O. V. Komertsializatsiia rezultativ innovatsiinoi diialnosti / O. V. Stanislavyyk, K. V. Kovtunenko // Pratsi Odeskoho politekhnichnoho universytetu. Ekonomika. Upravlinnia. – 2011. – Vyp. 2 (36). – S. 301–306.
  20. Tarasova O. V. Teoretyko-metodolohichni osnovy innovatsiinoi diialnosti pidpriemstv / O. V. Tarasova // Ekonomika kharchovoi promyslovosti. – 2012. – No 1 (13). – S. 37–41.
  21. Tverezovska N. T. Orhanizatsiia innovatsiinoi diialnosti / N. T. Tverezovska // Visnyk Chernihivskoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu. – 2014. – No 120. – S. 193–195. – (Serii: Pedahohichni nauky).
  22. Chumak O. V. Sotsialno-filosofskiy analiz poniattia «innovatsiia» ta «innovatsiina diialnist» / O. V. Chumak // Humanitarnyi visnyk ZDIA. – 2009. – Vyp. 36. – S. 152–165.

Меняйло В. И.,

кандидат физико-математических наук, доцент кафедры прикладной физики и наноматериалов, начальник научно-исследовательской части Запорожского национального университета,

e-mail: meniailo16@gmail.com

ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКО-ИННОВАЦИОННАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ КАК НОВАЯ КАТЕГОРИЯ ПЕДАГОГИЧЕСКОЙ ИННОВАТИКИ

В статье проведен теоретический анализ понятия «инновационная деятельность» и выделены три подхода относительно определения сущности данного феномена: имплементационный, интеграционный и комбинационный. Предложено две логико-структурные модели реализации инновационной деятельности: одноэтапная, которая описывает процесс инновационно-внедренческой деятельности, и двухэтапная, которая характеризует процесс исследовательско-инновационной деятельности и включает в себя инновационно-исследовательскую и инновационно-внедренческую деятельность. Раскрыта сущность инновационной, исследовательско-инновационной, инновационно-исследовательской, инновационно-внедренческой деятельности и определено их место в общей системе исследуемых понятий. Установлена разница между инновационно-исследовательской и исследовательско-инновационной деятельностью, что позволило

снять противоречия относительно неоднозначной трактовки этих категорий в предыдущих исследованиях. Дано определение понятия «исследовательско-инновационная деятельность» как составляющей профессиональной деятельности специалистов.

Ключевые слова: инновационная деятельность; инновационно-исследовательская деятельность; инновационно-внедренческая деятельность; исследовательско-инновационная деятельность

Meniailo V.,

Ph.D in Physical and Mathematical Sciences, Associate Professor of Applied Physics and Nanomaterials Department, the head the research subsection of Zaporizhzhya National University,

e-mail: meniailo16@gmail.com

RESEARCH AND INNOVATIVE ACTIVITIES AS A NEW CATEGORY OF PEDAGOGICAL INNOVATION

In this article, the theoretical analysis of the concept of “innovative activities” is conducted, and three approaches to defining the essence of this concept were identified; they are the following: implementing, integrative and combinational approaches. The advocates of the first approach consider innovative activities as activities aimed at the commercialization and use of scientific research and development; the advocates of the second approach find out them as a process of creation and use of intellectual products. The third approach is a combination of the first two ones. Two logical and structure models of “innovative activities” are proposed: one-step model, describing the process of “innovation and implementation activities” and two-step model, describing the process of “research and innovative activities”. The first model contains only practical (implementation) phase associated with the search, selection of innovations, their testing, adaptation, diffusion and subsequent use. According to the second model, structure of “research and innovative activities” also comprises theoretical (research) phase, which includes actions to develop ideas, new knowledge and present them in a form ready for implementation in practice (“innovative and research activities”). The essence and structure of “innovative activities”, “research and innovative activities”, “innovative and research activities”, “innovative and implementation activities” and their place in the overall system of the studied concepts were described and defined. The difference between “innovative and research activities” and “research and innovative activities” that eliminates controversy over the ambiguous interpretation of these categories in previous studies was found.

The concept of “research and innovative activities” was considered as comprehensive innovative activities aimed at obtaining new knowledge, its formalization in a certain product and its practical use in professional activities in order to enhance its efficiency.

Keywords: innovative activities; innovative and research activities; innovation and implementation activities; research and innovative activities.